

Stiftelsen Viktor Rydbergs skolor

louise.ankarcrona@vrg.se

louise.westerberg@vrg.se

Rektorn vid Viktor Rydberg gymnasium Jarlaplan

pernilla.hemmingsson@vrg.se

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn av Viktor Rydberg gymnasium Jarla-
plan i Stockholms kommun

Tillsyn av Viktor Rydberg gymnasium Jarla-plan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Stockholms kommun under våren och hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Viktor Rydberg gymnasium Jarlaplan besöktes av Skolinspektionen den 5 juni 2012.

Helhetsbedömning

Eleverna på Viktor Rydberg gymnasium Jarlaplan når mycket goda studieresultat. Genomgående ligger elevernas kunskapsresultat över genomsnittet för såväl riket som på motsvarande program i Stockholms kommun. Såväl de dokument som Skolinspektionen tagit del av som intervjuer med skolledningen visar att skolan har ett utvecklat system för uppföljning av kvaliteten i verksamheten. Skolan genomför bland annat många olika utvärderingar, främst genom enkäter till eleverna. Resultaten från dessa utvärderingar tas tillvara i förbättrings och utvecklingsarbetet av skolan och förutom skolledning tar även huvudmannen för skolan, Stiftelsen Viktor Rydbergs skolor del av dem.

Skolinspektionen får under besöket intryck av att skolan präglas av trygghet och studiero och att eleverna trivs på och uppskattar sin skola. Söktrycket till utbildningsplatserna är högt, enligt rektorn. Eleverna som inspektören talat med lyfter särskilt fram skolans begränsade storlek, den goda stämningen, vad de upplever som kompetenta och engagerade lärare samt att de olika programmen blandas i klasser och undervisningsgrupper som positivt. Att eleverna trivs och att skolans studiemiljö är god bekräftas även av den enkät som Skolinspektionen genomfört med eleverna inför besöket.

Skolan erbjuder olika former av stöd till de elever som har behov av sådant. Dock visar tillsynen att det finns elever som, trots att de har särskilda stödsatser saknar åtgärdsprogram. Detta behöver skolan åtgärda, liksom det faktum att åtgärdsprogrammen varierar i kvalitet och inte alltid uppfyller författningarnas krav. Vidare visar tillsynen att det varierar mellan olika lärare och framförallt mellan olika årskurser hur väl eleverna informeras om sin kunskapsutveckling. Enligt rektorn sammanhänger elevernas upplevelse av bristande information under läsåret 2011/2012 med införandet av det nya betygssystemet och en mer formativ bedömningsmodell.

Viktor Rydberg gymnasium Jarlaplan ligger inrymt i en äldre skolbyggnad och lokalerna bedöms vara anpassade för den verksamhet som bedrivs. Däremot visar tillsynen att elevernas tillgång till skolbibliotek inte tillgodoses av skolan. Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudman-
nen måste åtgärda. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande be-
slut.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Viktor Rydberg gymnasium Jarlaplan i Stockholms kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stiftelsen Viktor Rydbergs skolor att senast **den 27 september** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Rektorn ser inte till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Rektorn ser till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).

Omfattning, innehåll och resurstillgång

För utbildningen finns inte nödvändiga materiella resurser för att syftet med utbildningen ska kunna uppnås.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med omfattning, innehåll och resurstillgång.

I detta ingår att:

- Eleverna har tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande (2 kap. 36 § skollagen).

Anmärkningar

Skolinspektionen har vid tillsynen konstaterat mindre allvarliga brister som måste åtgärdas för att eleverna ska få den utbildning de har rätt till. Huvudmannen ges därför en anmärkning.

En redogörelse av konstaterade brister finns nedan under skäl för beslut.

Till följd av anmärkningarna ska **ni senast den 27 september** vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa dessa åtgärder för Skolinspektionen.

Bedömning och betygssättning

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Avstående från ingripande

Vid tillsynen har även konstaterats brister för vilka Skolinspektionen avstår från ingripande i enlighet med 26 kap. 12 § skollagen. Vid tillsynen framkom att skolans ordningsregler inte utarbetats under medverkan av eleverna. Då skolan vidtagit rättelse avseende denna brist avstår Skolinspektionen från ingripande.

Skäl för beslut

Föreläggande:

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Rektorn ser inte till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärder ska följas upp och utvärderas.

Motivering:

Enligt skollagen ska åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärder ska följas upp och utvärderas.

Vid intervju med rektorn och biträdande rektorn framkommer att det finns elever i Viktor Rydberg gymnasium Jarlaplan som ges särskilt stöd, exempelvis i form av enskild undervisning med specialpedagog, utan att åtgärdsprogram utarbetats och beslutats. Rektorn uppger att detta gäller elever som uppnår kunskapskraven, men som visar vissa svårigheter i sin skolsituation och av skolan därför bedömts vara hjälpt av den särskilda stödinsatsen.

Skolinspektionen har också tagit del av ett antal åtgärdsprogram som utarbetats under läsåret 2011/2012 och kan konstatera att de är av varierande kvalitet. I några av de åtgärdsprogram som inspektörerna granskat är det otydligt vilka behov eleven har och hur skolan ska arbeta för att tillgodose dessa behov. I några av åtgärdsprogrammen redogörs för hur anpassning inom ramen för ordinarie undervisning ska ske snarare än för de särskilda stödinsatser skolan satt in. Vidare kan Skolinspektionen konstatera att det inte alltid av åtgärdsprogrammen framgår hur insatta stödåtgärder ska följas upp och utvärderas.

Sammanfattningsvis framgår av tillsynen att det finns brister i skolans arbete med åtgärdsprogrammen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning:

3 kap. 9 § skollagen

Bedömningsområde: Omfattning, innehåll och resurstillgång**Bedömning:**

För utbildningen finns inte nödvändiga materiella resurser för att syftet med utbildningen ska kunna uppnås.

Motivering:

I skollagen anges att för utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Elever i gymnasieskolan ska ha tillgång till skolbibliotek. Med skolbibliotek avses enligt förarbetena (prop. 2009/10:165 s. 284) en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas utbildning.

Det finns en lokal i Viktor Rydberg gymnasium Jarlaplan som av skolledningen benämns skolbibliotek. Lokalen är obemannad och innehåller framförallt läroböcker, uppslagsverk samt viss referenslitteratur. Tillsynen visar att skolbiblioteket framförallt administrerar utlåning av läroböcker. Eleverna som Skolinspektionen talat med beskriver att skolbiblioteket inte är tillgängligt för dem och att de aldrig använder mediesamlingen för att söka information eller låna litteratur för privat läsning eller skolarbete. Vidare visar tillsynen att litteraturen inte heller är systematiserad på ett sätt som gör den sökbar för eleverna. Vid intervju med rektor och huvudman framkommer att elever och lärare på Viktor Rydberg gymnasium Jarlaplan ofta besöker det närliggande stadsbiblioteket vid Odenplan som en del i den pedagogiska verksamheten. Dock fanns vid tillsynstillfället inget avtal som styrker att samarbetet är organiserat och systematiserat på ett sådant sätt att författningarnas krav uppfylls. I samband med faktagranskning av denna rapport uppger rektorn att samtal med stadsbiblioteket inletts och att skolan har för avsikt att upprätta ett avtal om att använda Stadsbiblioteket som skolbibliotek.

Utredningen visar att eleverna inte har tillgång till skolbibliotek. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning:

2 kap. 36 § skollagen

Anmärkning:**Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning****Bedömning:**

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Motivering:

Enligt skollagen ska eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande informeras om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Vidare framgår av skollagen att eleverna ska informeras om de grunder som tillämpas vid betygssättningen.

Några av de elever i årskurs 1 som Skolinspektionen talat med vid tillsynen uttrycker att de i vissa ämnen och av vissa lärare inte getts tillräcklig information om hur de ligger till i förhållande till de kunskapskrav som anges i kursplanerna. De uttrycker att vissa betyg kommit som en överraskning för dem efter att kurserna avslutats. Detta bekräftas också av resultatet på den brukarundersökning som Stockholms stad årligen genomför med eleverna i stadens gymnasieskolor. Enkätens resultat visar att nöjdheten med hur lärarna i Viktor Rydbergs gymnasium Jarlaplan, under kursernas gång informerar eleven om hur eleven ligger till har sjunkit från 77 procent till 53 procent mellan 2011 och 2012. Enligt rektorn har skolan uppmärksammat resultatet och hon menar att elevernas upplevelse av bristande information sammanhänger med införandet av det nya betygssystemet. Det råder, enligt rektorn en viss osäkerhet kring hur elevernas prestationer i förhållande till betygssstegen ska kommuniceras till dem under pågående kurs eftersom bedömningen ska vara formativ. Av dokument och intervju med rektorn framgår att skolan under innevarande och föregående läsår prioriterat arbetet med implementering av den nya gymnasieskolan och betygssystemet. Detta arbete kommer, enligt rektorn, fortskrida.

Utredningen visar att det finns brister i skolans arbete med att informera eleven och elevens vårdnadshavare om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Mot bakgrund av att skolan har ett långt framskridet arbete med implementering av det nya betygssystemet samt att betygssättning och bedömning i övrigt fungerar väl vid skolan bedöms dock bristen som ringa och huvudmannen tilldelas därför en anmärkning.

Författning:

3 kap. 4 och 15 §§ skollagen

Avstår från ingripande:**Bedömningsområde: Trygghet och studiero****Bedömning:**

Ordningsreglerna har inte utarbetats under medverkan av eleverna i skolan.

Motivering:

Enligt skollagen ska det vid varje skola finnas ordningsregler som upprättats under medverkan av eleverna och som regelbundet följs upp i verksamheten.

I samband med tillsynen har Skolinspektionen tagit del av skolans ordningsregler vilka sammanställts i ett dokument med rubriken "elevkontrakt". Vid intervju med rektorn och representanter från huvudmannen framkommer att detta kontrakt redan under sommaren skickas ut till samtliga elever som antagits till utbildningen. Eleverna och elevernas vårdnadshavare undertecknar kontraktet och bekräftar därmed att de tagit del av skolans regler och avser att följa dem. Enligt de dokument som Skolinspektionen tagit del av ska kontraktet återsändas under sommaren, det vill säga innan eleven börjat i skolan.

Rektorn uppger vid intervju att skolan kontinuerligt under läsåret utvärderar och uppdaterar skolans ordningsregler under medverkan av eleverna. Däremot undertecknas inget nytt kontrakt i samband med att reglerna uppdaterats. Av de elever i årskurs 3 som besvarat Skolinspektionens enkät anger över 20 procent att det stämmer ganska dåligt eller stämmer inte alls att "I min skola är eleverna med och bestämmer om trivsel och ordningsregler". Ytterligare 6 procent anger att de inte vet om eleverna får vara med och påverka. Skolinspektionen vill därför särskilt påpeka att det är viktigt att skolan ser till att det är tydligt för samtliga elever att de får vara delaktiga i upprättandet av ordningsreglerna. Det faktum att eleverna redan innan de börjar i skolan undertecknar ett kontrakt om att de ska följa upprättade regler kan ge elever ett intryck av motsatsen.

I samband med faktagranskning av denna rapport uppger rektorn att Viktor Rydberg gymnasium Jarlaplan ändrat sina rutiner så att eleverna inte längre får något kontrakt med ordningsregler hemskickat innan skolstart. Med anledning av att skolan vidtagit rättelse avseende den påtalade bristen avstår Skolinspektionen från ingripande.

Författning:

5 kap. 5 § skollagen

Bakgrund

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat:

Sammantaget visar såväl den nationella statistiken som skolans egna uppgifter att kunskapsresultaten för eleverna på Viktor Rydberg gymnasium Jarlplan genomgående ligger tydligt över snittet för såväl Stockholms kommun som riket som helhet. Samtliga elever som avslutade utbildningen i skolan år 2011 fick lägst betyget godkänt i kärnämneskurserna. I de karaktärsämneskurser som redovisas i den nationella statistiken och projektarbetet erhöll mellan 99 och 100 procent minst godkänt betyg. När det gäller grundläggande behörighet till universitet och högskola var den 100 procent bland de elever som avslutade utbildningen vid Viktor Rydberg gymnasium år 2011, vilket kan jämföras med 87 procent av eleverna i riket som helhet.

Statistiken visar vidare att den genomsnittliga betygspoängen för eleverna som avslutade sin utbildning 2011 var 17,5 på det estetiska programmet och 18,1 på det samhällsvetenskapliga programmet vilket är tydligt högre än den genomsnittliga betygspoängen för elever på motsvarande utbildningar i riket. Vid en jämförelse med föregående år är resultaten från år 2011 något lägre än dem för 2010, men sett ur ett längre perspektiv har variationerna varit små. När det gäller de genomsnittliga betygspoängen visar statistiken att det föreligger en viss skillnad mellan flickornas och pojkarnas resultat. Flickorna hade i genomsnitt 18,0 i meritvärde och pojkarna 17,0.

Av skolans egen sammanställning av resultaten i de nationella kursproven framgår att eleverna i huvudsak når mycket goda resultat men att det också finns vissa skillnader mellan olika ämnen. Samtliga elever som genomfört kursproven i engelska och svenska de senaste åren har uppnått minst godkänt betyg och i kursprovet i Engelska A som genomfördes våren 2011 bedömdes hela 74 procent av eleverna på samhällsvetenskapsprogrammet uppnå betyget mycket väl godkänt. I kursproven för Matematik A och Matematik C från samma år fanns det enstaka elever som bedömts inte uppnå minst godkänt. Dock visar sammanställningen av resultaten från kursproven i Matematik B att 12 procent av eleverna på det estetiska programmet och 7 procent av eleverna på samhällsvetenskapsprogrammet bedömts inte uppnå målen. Vid intervju med rektorn framkommer att skolan uppmärksammat skillnaderna i resultat mellan de olika kursproven och att extra satsningar på stödjande insatser i matematik gjorts för att på ett bättre sätt möta elevernas behov.

Resultat av värdegrundsarbetet

De elever som Skolinspektionen talat med uttrycker att de trivs och känner sig trygga i skolan. Att det i huvudsak råder ett gott arbetsklimat bekräftas också av de utvärderingar och enkäter som Skolinspektionen tagit del av i samband med tillsynen av Viktor Rydberg gymnasium Jarlaplan. Av de elever som besvarat den enkät som Skolinspektionen genomfört våren 2011 med elever i årskurs 3 anger 95 procent att det stämmer helt och hållet eller stämmer ganska bra att "Jag känner mig trygg i min skola". För påståendet "I min skola bryr sig elever och lärare om varandra" är motsvarande siffra 91 procent.

Vid tillsynen framkommer att elever från skolans olika program blandas i klasser och mentorsgrupper. Enligt de elever Skolinspektionen talat med vid besöket har detta bidragit till vad de uppfattar som god gemenskap och sammanhållning i skolan. Varje år genomförs omfattande enkätundersökningar bland eleverna i skolan vilka bland annat har i syfte att identifiera och avvärja otrygghet i verksamheten. Utifrån dessa undersökningar dras riktlinjer för det förebyggande arbetet mot kränkande behandling. Enligt rektorn pågår ett löpande arbete med värdegrundsfrågor inom mentorsgrupperna samt genom programmet "liv och lärande".

Beskrivning av Viktor Rydberg gymnasium Jarlaplan

Skolverket beslutade den 30 oktober 1997 (dnr: 44-1997:766) att den fristående gymnasieskolan Viktor Rydberg gymnasium i Stockholms kommun hade rätt till bidrag för en fristående gymnasieskola. Beslutet avsåg utbildning motsvarande naturvetenskapsprogrammet (NV) med inriktning naturvetenskap och samhällsvetenskapsprogrammet (SP) med inriktning samhällsvetenskap.

I ett beslut från den 2 oktober 2002 (dnr: 44-2002:1496) förklarade skolverket att skolan även hade rätt till bidrag avseende det estetiska programmet med inriktningarna bild och formgivning, dans, musik och teater. Samtidigt delades skolan i två separata skolenheter varav den ena ligger vid Jarlaplan och den andra vid Odenplan. Verksamheten vid enheten Viktor Rydberg gymnasium Jarlaplan startade skolåret 2003/2004. Den senaste tillsynen av skolan genomfördes av Skolverket i februari 2007 (dnr: 54-2006:2973).

Efter ansökan från huvudmannen har Skolinspektionen i överföringsbeslut den 8 augusti 2010 (dnr: 37-2010:4065) beviljat att den fristående gymnasieskolan Viktor Rydberg gymnasium Jarlaplan i Stockholms kommun från och med läsåret 2011/2012 har rätt till bidrag för det nationella samhällsvetenskapsprogrammet inriktning samhällsvetenskap och det nationella estetiska program-

met med inriktningarna bild och formgivning, dans, musik och teater. Skolinspektionen har den 28 september 2011 (dnr: 32-2011:773) beslutat att Viktor Rydberg gymnasium Jarlaplan har rätt till bidrag för det nationella estetiska programmet med inriktning estetik och media. Godkännandet gäller för utbildning som startar efter den 30 juni 2012 och under förutsättning att utbildningen startat senast vid början av läsåret 2013/2014.

Huvudman för skolan är stiftelsen Viktor Rydbergs skolor med organisationsnummer 812000-5650, i Stockholms kommun. Stiftelsen Viktor Rydbergs skolor driver totalt tre gymnasieskolor och en grundskola i Stockholms län.

Vid tillsynstillfället omfattade verksamheten vid skolan i årskurs 1 samhällsvetenskapsprogrammet (SA) inriktning samhällsvetenskap samt estetiska programmet (ES) med inriktning Bild och formgivning, dans, musik och teater. I årskurs 2 och 3 omfattar verksamheten samhällsvetenskapsprogrammet (SP) inriktning samhällsvetenskap samt estetiska programmet (ES) med inriktning Bild och formgivning, dans, musik och teater.

Skolan följer Lgy 11 (årskurs 1) och läroplanen för de frivilliga skolformerna Lpf 94 (årskurs 2 och 3).

Viktor Rydberg gymnasium Jarlaplan hade vid tillsynsbesöket totalt 448 elever varav de flesta är folkbokförda i Stockholms kommun. Skolan har även elever från flertalet kommuner i Stockholms län liksom flera andra kommuner i Sverige. Skolan ligger på Östermalm vid Jarlaplan i en äldre skolbyggnad.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Stockholms stad angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Stockholms stad uppger att man bjuder in de fristående skolorna till informationsmöten två gånger per år och att man erbjuder skolorna en extern utvärdering. Dessutom har utbildningsförvaltningen genomfört en ekonomisk riskanalys av företag som driver fristående skolor i Stockholms kommun.

I ärendets slutliga handläggning har utredare Mathias Ljungström deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Frida Eek
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).